

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrçi, 1639

Capvt Decimvm Tertivm. De Iure Franciscarum seu Libertatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

CAPVT DECIMVM-TERTIVM.

De Iure Franciscarum, seu Libertatum.

Post infælicem & propè interneciã ad Cannas cladem cum ex inopia liberorum capitum, octo millia iuuenum validorum ex seruitiis empta publicè Romani armaissent; & eorum opera Sempronius Gracchus aduersus Pœnos prosperè pugnasset, omnesque ideò ex Senatusconsulto liberos esse iussisset, Volones Pileati, aut, pileorum penuria, lana alba velatis capitibus, ludibundi Beneuentum introierunt, vbi epulis in propatulo ædium fuere excepti. Quæ res visa Graccho digna, vt celebrati eius diei simulacrum, postquàm Romam rediit, pingi iuberet in æde Libertatis, quam pater eius in Auentino dedicauerat. Leodienses multis priuilegiis (quæ ipsi Libertates, & suo idiomate Franciscas, quia vernaculè Frank liber dicitur, vocant) à Principibus, aut ab Imperatoribus interuentu & contemplatione Principum donati, non in templo, sed in foro, in circulis, popinis, Comitiiis, Conuenticulis, Monopoliis & alibi, præacuto linguæ stilo depingunt; in hoc laudandi, si benefactores à quibus illa accepere extollerent: cum, vt beneficientis est, non exprobrare, ita eorum qui beneficio affecti sunt, perpetuùm eius meminisse. At procul absunt ab acceptorum beneficiorum commemoratione; quasi pudeat authorum, quicquid habent sibi ipsis acceptum ferunt. Quibus si causa

E e e

Athenis

Athenis dicenda foret, vbi conuictus à Patrono Libertus ingratus iure libertatis exuebatur, audirent intonantem Iudicem, Abite, & estote serui, quoniam liberi esse nesciistis. Libertas in iure definitur, Naturalis facultas eius quod cuique facere libet, nisi quod vi, aut iure prohibetur. Vis ab ea facultate excipitur, quia nihil magis contrarium libertati, quam vis. Quod autem lex prohibet, libertatem non infringit, cum non dicamur posse, quod eadem vetatur. Ob quod Cæsarea illa in Iustinianæo Codice promanarunt oraçula, Dignus vox est maiestate regnantis Legibus alligatum se Principem profiteri, Et nihil tam proprium Imperij est, quam Legibus viuere. E contra luxuriat Plebecula libertatibus & libertatem putat, licentiam impunè cuncta gerendi, sub Priuilegiorum prætextu. Annales manuscripti continent Carolum Magnum in suo reditu ab Ecclesiæ Regalis Aquisgranensis sacratæ per Leonem Quartum Papam dedicatione, Ciuibus originariis Leodiensibus propter bellicam virtutem indulgisse, versicolorum vestium, nodorumque argenteorum vsûm, nec non facultatem insignia gentilitia vsurpandi. Cuius indulti notam nusquam reperi, & subuereor rem esse fabulosam, quemadmodum est altera narratio, quam supra attigi, de Ciuicarum ædium Francisia, quam vulgus iactat ab eodem concessam. Et dubitarem an fuisset donum tanto Monarcha dignum, & fortibus viris, si ob fortitudinem fieret, conueniens. Ornamenta vestium ad mundum muliebrem pertinent

Fine colli modico forma virilis amat.

Mulie-

Mulieres Romanæ, vt earum pudicitia honesto comitatis genere temperata esset, indulgentibus maritis, & auro abundantibus, & multa purpura vsæ sunt, & quò formam suam concinniores efficerent, capillos cinere rutilarunt. Interrupit C. Oppius Tribunus-plebis, legem ferens, Oppiam ab eo dictam, Ne qua mulier plus semi vncia auri haberet, neu vestimento versicolori vteretur. Ad modestiam, non ad luxum & fastum Carolus Principibus præibat, procul est vt Plebeis ludum ad ea vicia aperiret; conscius, Imperium in virtute, non in decòre consistere. Non minor illo Carolus Quintus, in omni vita permodicus in cultu fuit, & in primo eius & solemni ingressu Mediolanum, vmbella aurea per Mediolanenses exceptus, in lanea atra penula & vilii pileo sub eam se dedit. Ante eum Rudolphus Primus, vestitu vix à Plebeio differebat, & Ottocarum Boemix Regem auro, & gemmis nitentem tectus cinerea seu grisea veste ad fidem seu homagium admisit. Augustum imitatus, qui non temere alià quàm domestica veste, quam vxor, soror, & filia, neptesque conficiebant, utebatur. Facultatem insignia portandi, si tamen est Caroli, non autem priuatis factam, sed Vrbi, in Vexillis, Manipulis, & Signis: ad exemplum quo Ioannes Bauarus Princeps Centurias ordinauit & insignia concessit. Si tamen id priuatos concernit, Sagatos & tempore expeditionis bellicæ tantummodò eos respicit. Vt ignari à fortibus, pugnantibus ab ociosis discerni possent. Fuit antiquitus frequentatum à viris nobilibus, qui ne otio domi torperent in aperta Martis pericula pro Deo, & Ecclesia ruebant, vt in scuto insignia

per quæ dignoscerentur, gestarent. Magnanimi nostri Argonautæ Herois Godefridi Bulloniensis Ducis ad terram sanctam socij id ipsum factitarunt, effigiatis vt plurimum Leonis, pro differentia tamen colorum, figuris, Leonum robore aduersus infideles belligeraturi: quæ insignia in hunc diem non paucis familijs, imò Prouincijs, perdurant. Veræ Libertates & Gratia sunt. Quod ius manus mortuæ, quod Principi & Ecclesiæ in plerisque de Plebe competeat, fuerit remissum. Ante quam abolitionem, homines manus mortuæ non erant homines plenè liberi, multum de conditione seruili participant. Et qui sentiet epithetum Franki, seu Liberi ab ea largitione apud Leodienses incepisse, quod ex tunc liberi essent & dici possent, me habebit applaudentem. Sunt & hæ permagnificæ, quamuis inferioris subsellij. Natos Ciues à Iudicio Pacis, & Annulo Palatij eximi: nec inuitos alibi, quàm coram Scabinis conueniri. Item, specialissimi affectus & fauoris Principalis testimonium, Ciuem, cui census & patrimonium honestè suppeteret, potuisse priuatam sibi Curiam constituere, seu Tenantes, sic adhuc vulgò in Ecclesiasticorum Collegiorum Curijs appellatos, coram quibus acta, & recognitiones bonorum fierent. Quod meritò pridem exoleuit. Philippina, aut Albertina potius (quandoquidem Episcopus Albertus Secundus contulisse enarrata illic Priuilegia scribatur) est alterum Cornucopiæ pro Plebeis simul & Patricijs. Concedit mancipijs vtriusque sexus (itane anno adhuc 1208 Plebeiorum multi erant serui?) liberam dispositionem bonorum, pro libus tamen, si quæ sint, intra herilem remanentibus potestatem. Vt liber & ser-

& feruus capitalium criminum conuicti, mortis subeant
pœnam, at non bonorum proscriptionem, quæ vxori,
prohibus, & propinquis, immobilia & mobilia cuncta,
erunt salua. Excepto scilicet Maiestatis reatu. In quo
solo hodie & nouissimo Authenticorum iure locus est
confiscationi. Ne deinceps Ciuis vllus Leodiensis vir
aut fœmina pro excessibus suis Præpositali autoritate
ad Ædem Deiparæ Mariæ citari aut excommunicari,
quàm per Synodaliũ (erant certi morum Iudices)
sententiam possint, nisi tantum sit crimen, quod sit
suprà illorum notionem. Frequens erat illis sæculis te-
lum disciplinæ Ecclesiasticæ, ad quod meritò pauebant
cum vix alia sit maior pœna, quàm versari inter homi-
nes, & hominum carere suffragiis. Interdicebatur ad-
scriptio Ciui, & cuiunque pugili Ciuem Leodien-
sem prouocare ad monomachiam & singulare certamen,
sed si iniuriam sibi quereretur illatam, à Scabinis in
Ciuem Iustitiæ præstolari tenebatur administratio-
nem. Peregrina forsàn pluribus videbitur hæc à Düello
immunitas, cum omni iure prohibitum sit Düellum:
neque priuilegio opus sit, vt quis ab improbi facinoris
perpetratione excusetur. Vt prudenter Augustus ab
Antonio Triumviro prouocatus respondisse videatur,
Sat multas esse læthi species, quarum vnã capessere
queat, vbi mori decreuerit, nondum ita furere, vt eo
genere insaniat. Et anteriùs Scipio, se à matre, non
bellatorem, sed Imperatorem genitum. Sed periti no-
uerunt, prisco vsu etiam inter Christianos in atrociori-
bus & occultioribus criminibus Purgationem per Düel-
lum vsurpatam, cum quarundam conditionum con-

cursu. Quibus extantibus Principes soliti erant indicere
 aut approbare Monomachiam inter delatorem & accu-
 satum. A quo pugnae rigore soluebantur Leodienses,
 accusatoribus solitam iudicij aleam experiri coactis. Per
 eandem Albertinam ad dies quindecim feriæ Leodien-
 sibus datae, vt non tenerentur statim cum Principe &
 eius exercitu ad expeditionem militarem proficisci, sed
 lapsa demum quinto & decimo die. Hoyensibus inæ-
 quales; quibus Theoduinus Bauarus à Sancto Materno
 primo Tungrorum Episcopo quinquagesimus tertius,
 qui toto penè sæculo Albertum antecessit, indulgisse
 perhibetur, ne inuiti Principem in hosticum euntem
 comitarentur, nisi post octauum diem à Leodensium
 profectio. De hoc Leodensium Priuilegio (quod
 parum probatum fuisset Vria, qui religioni duxit domi-
 suæ in lecto cubare, interim dum Ioâbus cum exercitu
 sub pellibus agebat) vt dubitem, facit sententia Gui-
 lielmi Romanorum Regis lata Antuerpiæ sexto Idus
 Ianuar. 1254, qua Villicus, Scabini, Iurati, & vniuersi
 Ciues Leodienses detrectabundi condemnantur vnâ
 ire cum Henrico suo Episcopo & Principe in expedi-
 tionem, & ad defensionem Ciuitatis & Terræ Hay-
 nensis, quæ est (inquit) allodium Beatae Mariæ & Beati
 Lamberti, contra Comitem Andegauensem. Prout ex-
 plodendum est tanquam rationi, & iuri omni repug-
 nans, quod in calce eiusdem Albertinæ subijcitur, Ci-
 uem Leodiensem, qui fundum in Ciuitate acquisue-
 rit & per annum pacificè possederit, tutum futurum ad-
 uersus verum dominum annali præscriptione. Et con-
 traria consuetudine eaque immemoriali obseruatur, vt

dece-

F 66 3

decenaria, vicenaria & tricenaria iuris communis præscriptio, in quadragenariam sit extensa; tantùm habet, vt annalis emptorem aut occupatorem securum reddat. Dignum notatu iis, qui Philippinæ plusquàm Clauæ Herculis, aut Scææ portæ tribuunt. Si namque præcipua puncta cernunt reprobata & exoleta, exiguas sciant esse emendicatæ illius Confirmationis vires, Philippinæ nuncupatæ. Non minore strepitu iactantur Franciæ fori recentioris, (seu Scabinorum & Iuratorum coniunctim) & Domuum Ciuicarum, ambæ Ioannem Hynsbergium habentes authorem, quibus si immorer iam eo labore functus, moram morosus quæram. Rudolphus Primus Ioanni de Enghien Episcopo impensè fauens, in eius gratiam non tantùm concessa, ante priuilegia ratificauit, quod etiam post eum Albertus Primus filius præstitit, sed Rescriptis suis anno 1275 in Oppenheim datis familias Clericorum à Villici, & Scabinorum iurisdictione exemit. Maximilianus Primus & Carolus Quintus, auus, & nepos, ille anno 1518 in Ciuitate Imperiali Augusta, hic annis 1521. 1529. 1530. vterque intuitu Erardi de Marka Episcopi, qui posterioris fuit Consiliarius, prædecessores Cæsares liberalitate fauorum superarunt. Prior voluit subditum quemque Prouinciæ Leodiensis coram Iudicibus & Ordinariis Iustitiis illius Patriæ in prima instantia, non alibi, conueniri, arestis & repræfaliis in corpore aut bonis interdictis, dummodo inibi pateret Iustitiæ complementum. Et vt de cætero à sententiis iudicum inferiorum, vel maiorum Episcopi non liceret ad Cæsarem aut Cæsareum tribunal immediatè appellare, sed ad
Epi-

Episcopum vel Episcopi Consilium proximè pronocatur. Sublato etiam ad Imperialem Cameram apellationis beneficio, in sententiis Interlocutoriis vim definitivæ non obtinentibus, definitivis in possessorio, actionibus iniuriarum & causis brevioribus latis: necnon generaliter in causis, quarum capitalis summa in rebus & immobilibus sexcentos florenos Rhenenses, in personalibus & mobilibus trecentos non excederet. Carolus verò Quintus ultra præscriptorum ab auo datorum confirmationem, & taxæ in apellationibus limitatæ duplicationem, Statuit Scabinorum sententias in causis criminalibus latis remoto apellationis impedimento debere sortiri effectum. Et ne sub districtibus ac dominiis Episcopatus Leodiensis cuiquam liceat subditum aliquem de fuga non suspectum, aut idoneè cavere præsentantem pro levi aliquo crimine apprehendere, neque similiter pro gravi aut enormi, nisi in facto præsentis, aut crimine flagrante compertum, vel nisi tale crimen evidenter constaret & publicè notum, aut mediante summaria & extraiudiciali informatione seu inquisitione, per famam publicam, aut vehementia indicia probato crimine à Iudice seu Iustitia loci captura aduersus aliquem fuerit decreta: ita tamen ut huiusmodi testimonia extraiudicialiter ad solum effectum carceris præmissa nullum causæ principali præiudicium, nequidem ad quæstionem adferre possint. Quod postremum Carolinum assiduè per omnium ora vertitur, Leodiensem Ciuem non posse apprehendi nisi prius condemnatum, aut conuictum. Non memori erga largitorem gratitudine: Cæsarem enim Carolum, Plebei

Plebei præsertim, silent quasi pridem ante illius tempora obtinuissent. Plura etiam alia ordinavit. Inter quæ, Ne Conservatoriarum multitudo iurisdictionem temporalem Cæsaris & Principis per patriam confunderet, interdixit Conservatoribus, & Executoribus Rescriptorum & Bullarum, ne inter personas laicas & de causis merè prophanis, realibus, feudalibus, & alijs ad forum sæculare pertinentibus, cognoscerent, aut iurisdictionem exercerent. Specialiter autem approbavit Priuilegia alternatiuæ collationis beneficiorum Ecclesiasticorum in ordinariis mensibus, & taxam duarum marcarum auri puri non excedentium, in mensibus Apostolicis vacantium, à Sanctissimis Eugenio, Pio, Sixto, & alijs Romanis Pontificibus Ecclesiæ Leodiensi concessa. Ingenuè, non assentatoriè loquar. Carolum Magnum multa vt Ecclesiæ, ita Patriæ Leodiensi contulisse, notanter dum Pares duodecim instituit, diffiteri neminem decet: at Caroli Quinti in Ciuitatem & Patriam plura vigent Priuilegia. Ferdinandus Primus fratris in Imperio successor non disparem exhibuit effectum, dum rogatu Roberti à Bergis Episcopi 28. Nouembris 1562, ex præsuppositione quod à sententijs Deputatorum in causis per Viginti-duum viros in materia violentiarum cognitis ad effectum Reuisionis duntaxat, inueteratâ consuetudine non licuisset appellare, morem & consuetudinem non appellandi, gratiosè laudauit & innouauit. In cassum inuito gratiam feceris. Hoc beneficium, nec à Ciuitate & Patriæ Ordinibus fuit acceptatum, nec apud acta Sacræ Cameræ Spirensis, ad quam ex iure & conformi consuetudine

apellationes introducebantur, insinuatum. Præmemorata Maximiliani, Caroli & Ferdinandi Indulta non Leodiensibus sunt propria, sed cæteris Oppidanis & subditis Prouinciæ communia. Sunt aliæ Francisiæ Reales, rebus tributæ, cum præscriptæ sint Personales, & personas ipsas concernant. De genere Realium est, Lex Municipalis iuri scripto conueniens per vnumquodque Pomarium Ciuitatis & reliquarum Urbium Patriæ, vsu laudabili recepta, quod fæminæ cum fratribus suis in bonis immobilibus intra Bannum sitis æqualiter succedant: Vbi extra Francisiam & Bannum existentia ad solos mares in lineæ directæ successione exclusis sororibus intestatò deuoluuntur, nisi aliter parentes disposuerint. Cur tam variè, & non vtrobique ius commune obseruetur, non comperi. Id constat. Sexum fæmineum ijs esse moribus; & tantum, pudicitia, sobrietate, Religionis Orthodoxæ constantia, laborumque ad res domesticas patientia & prudentia præpollere, vt merito non inferiores esse debeant maribus in hæreditatum successione. Nec iniuria conqueritur æquam cum fratribus extra pomærium successiõnem sibi denegari: querelæque iustitiam confirmat Imperator sanciens, Inter masculos & fæminas in iure successiõnis nihil interesse, quia vtraque persona in hominum procreatione simili naturæ officio fungitur. Alioquin non immeritò peteret altera Cæneis à Neptuno, *Da fæmina ne sim, omnia præstiteris.* Si quid aliud in numeros & catalogum Francisiarum iure redigi potest, Pactis aut Priuilegiis insertum erit, & suis proinde locis separatim attexuerim. Et quisquis Francisiam &

Priui-

Priuilegium allegat, ni de eo doceat & per Diploma quidem, pro vano habetur. Non versamur in ludo Pythagorico, vbi Præceptoris dicentis authoritas fit pro lege, & dogmatis causam reddat discipulus, Ipse, Nempe Pythagoras, dixit. Interim quota pars baiulorum, fabrorum, cerdonum, & aliorum opificum, vel è longinquo in penetralia Priuilegiorum inspexit, aut per legendi imperitiam inspicere potuit? Quos si interrogas, cuius coloris sint Priuilegia, atra an alba, à Saturninis suis instructi, quicquid proponitur quod deprauato corruptorum palato sapit parùm, vnicum pro sententia respondent, contrarium esse Priuilegiis. At sapientissimus Princeps quoties testatus & obtestatus fuit, scripto, verbo, per se, per Ministros suos, nolle apicem verorum Priuilegiorum detrahere, sed legitimis addere: videndum proinde quæ sint Priuilegia eiusmodi, & intra quos septa limites. Nihil ratione, nihil humanitate euicit: ad extremum, tanquàm ad tutissimum asylum, confugiunt ad litem Spirensis in ipsos pro sistendis & reparandis enormissimis attentatis dictatam, quam obuertunt in iuris litigiosi speciem, si non Chimæram. Vbi seditio plebem semel incescit, seu militia seu domi, pessimus quisque figmentis æquè ac veris calorem & colorem sceleri suo præstruit. Exsurgit gregarius vnus Vibulenus apud Pannonicas legiones audito excessu Augusti per otium tumultuantes, qui Blæsum earum Legatum componēdis motibus pro tribunali concionantem interpellabit, occisum ab eo nocte proxima per inuidiam & insidias fratrem suum vociferabitur, corpusque ad sepulturam poscet, com-

miliones implens consternatione, ad Legati cædem fam-
iam irrupturos, ni properè nullum vnquam ei fratrem
fuisse pernotuisset. Aut repetetur Ægyptiorum exem-
plum sub Ptolemæo Rege Romanorum socio, qui ad
clamorem occisæ imprudenter per ciuem Romanum
fælis, nulla ne imperij quidem Regij reuerentia, inno-
centem miserum millenis statim manibus discerpent.
Aut furentes à morte & funere Dictatoris Cæsaris Ple-
bei obuium casu Heluium Cinnam per errorem nomi-
nis, quasi Cornelius esset, iugulabunt, caputque eius
præfixum hastæ circumferent.

CAPVT DECIMVM-QUARTVM.

De Iure armorum.

IVs armorum esse vnam Regalium Maiorum speciem,
nemo, cui frons sit, negabit. In libro secundo Feu-
dorum, sub titulo, Quæ sint Regalia, primum locum
obtinet. Regalia sunt, Armandiæ, Viæ Publicæ, Flumi-
na nauigabilia, Portus, Ripatica, Vectigalia, Monetæ,
Mulctarum, Pœnarumque compendia, Bona vacantia,
Angariarum, Parangariarum, Plaustrorum & Nauium
præstationes: & alia quæ illuc enarrantur. Ibi, sub voce
parùm Latina Armandiæ, iuxta omnes Feudistas in-
telligitur ius armorum. Celebris est Lex Valentiniani,
Theodosij & Arcadij Cæsarum, quæ omnibus armorum
vsum inscio Principe interdicit, in hæc verba, Nulli
prorsus nobis insciis atque inconsultis quorumlibet ar-
morum